

PARLAGFŰPOLLEN ÉS SZÉNANÁTHA

Magyarországon az allergiás szénanátha a lakosság 15-20%-át érinti, aminek kb. 1/3-a parlagfűpollen okozta szénanátha. A pollenallergiás betegek száma évről évre növekszik, aminek fő oka az eredménytelen parlagfűirtás mellett a környezeti tényezők megváltozásában keresendő.

A parlagfű (*Ambrosia artemisiifolia*) egy szélmegporzású gyomnövény. Ahogy a neve is mutatja, a parlagon hagyott, nem gondozott földeken, utak, vasútvonalak mentén található. Virágzásának ideje az időjárási viszonyoktól függően július végétől október végéig tarthat. Gyors elterjedésének oka, hogy nagyon szapora, több mint 50 000 magot is termelhet egyetlen növény. A magok a földbe jutva akár 30–40 évig is megőrzik csírázóképeségüket, ezért csak folyamatos irtással vehetjük fel ellenük a harcot.

A pollen virágport jelent, melynek a növény szaporodásában van szerepe. A megtermékenyítés a szél segítségével történik, az emberi szervezet is így találkozik velük. Száraz, szeles időben több száz kilométerre is elröpülhetnek. A parlagfűpollen nagysága 25–35 µ nagyságú. Már kis koncentrációban – 30 db/m³ – is tüneteket okozhat.

Nem mindenki reagál allergiás tünetekkel a parlagfűpollenre, hiszen az nem káros az emberi szervezetre. Az allergiás ember immunrendszere azonban tévesen károsnak ítéli azt, és ezért mindent megtesz azért, hogy elpusztítsa. Beindítja ellene a védekező rendszereket, melynek során sajnos olyan anyagok szabadulnak fel, amelyek kellemetlen tüneteket okoznak. Az egyik ilyen anyag a hisztamin, ami döntően felelős a szénanátha jellegzetes tüneteinek kialakulásáért: orr- és szemviszketés, vizes orrfolyás, könnyezés, tüsszögés. Az egyik legkellemetlenebb tünet, az orrdugulás kialakulásáért az úgynevezett késői allergiás reakció a felelős. Ebben nagy szerepe van a nyálkahártyában felszaporodó egyik fehérvérsejt-fajtának az eozinofil-sejteknek,

melyek szétesésekor krónikus gyulladást okozó anyagok szabadulnak fel. A fenti mechanizmus megértése elvezet a hatásos kezelés meghatározásához: a hisztamin felszaporodása miatt kialakuló tünetek jól befolyásolhatóak a hisztamint kizorító gyógyszerekkel, melyek orrspray, szemcsepp, szirup és tableta formájában adhatók. Orrdugulás esetén pedig az eozinofil-sejtes gyulladás ellen ható orrspray tartós adása jelenthet megoldást. Csak nagyon súlyos esetben kényszerülünk úgynevezett szisztémás, szájon át vagy injekció formájában adott szteroid adására. Mindezek tüneti terápiát jelentenek, az okot, a kórosan működő immunrendszert nem befolyásolják. Oki kezelést az immunrendszer áthangolása jelenti olyan irányban, hogy a szervezet ne tekintse ellenségnek a pollent.

Közel 100 évre tekintenek vissza azok a kutatások, melyek eredményeképpen kezdetben injekciós formában, majd szájon át adható formában valósulhat meg az immunterápia. Ennek elméleti alapja, hogy a fokozatosan, emelkedő adagban adott allergén – jelen esetben a parlagfűpollen-kivonat áthangolja az immunrendszert olyan irányban, hogy az megtanulja elviselni az allergént, ne induljon be ellene védekező reakció. A kezelés 3–5 éven keresztül tart, minden évben a parlagfűpollen-szezont megelőző 1–2 hónapban kell elkezdni, és a pollenszezon végéig folytatni. Nagy nemzetközi tanulmányok alapján 80%-ban eredményes a terápia, ami azt jelenti, hogy tartósan, 10–12 évig teljes tünetmentesség érhető el. Ezen túlmenően bizonyítottan kisebb számban alakul ki más allergénnel szembeni allergia, valamint csök-

ken a lehetsége a szénanáthás tünetek asztmává alakulásának.

Az orvosi kezelés mellett nagyon fontos a megelőzés, a parlagfűpollen elkerülése. Évek óta komoly erőfeszítések vannak a parlagfű irtására; természetesen ez jelentené a végleges megoldást. Addig is, aki teheti, ebben az időszak-

ban olyan helyen tartózkodjon, ahol nincs, vagy jóval kevesebb a parlagfű. A választásban segítséget nyújtanak a heti rendszerességgel megjelenő pollen-jelentések. Mindenképpen javasolható, hogy a szabadságot a parlagfű virágzásakor vegyék ki. Ha van rá lehetőség, akkor azt a hegyekben vagy a tenger mellett töltsék. Enyhíthetők a tünetek a rendszeres barlangi gyógyterápiával is. Egyszerű óvintézkedések is csökkenthetik a panaszokat: naponta többször mosakodjunk, használjunk speciális orrmosót, naponta mossunk haját, minél kevesebbet szállóztessünk, a kimosott ruhát ne a szabadban szárítsuk, minél kevesebbet legyünk a szabadban.

MADARASI ANNA